

Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin İncelenmesi

Examination of the Employment Hope Levels of the Undergraduate Music Students

Mürvet Nevra KÜPANA*

Öz. Bu araştırma lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin farklı değişkenler açısından iş umudu düzeylerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim- öğretim yılında Türkiye’de lisans düzeyinde mesleki müzik öğrenimi gören toplam 791 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “İş Umudu Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek ve kişisel bilgi formundan elde edilen veriler Tek Faktörlü (Yönlü) Varyans Analizi (ANOVA) ve Welch testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar çalışmaya katılan mesleki müzik eğitimi öğrencilerinin psikolojik güçlendirmeye dair iş umudu puanlarının yaş, bölüm, sınıf ve eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği; amaç yönelimli yola dair iş umudu puanlarının ise bölüm, bireysel çalgı ve eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, müzik eğitimi, iş umudu, umut.

Abstract. The purpose of this study is to examine the employment hope levels of the undergraduate music students in terms of different variables. Descriptive survey model was used in the study. The study group was comprised of 791 undergraduate music students in Turkey during 2015-2016 school year. “Employment Hope Scale” was the data collection tool. The data obtained from this inventory and “personal information form” which was prepared by the researcher was analyzed by one-way analysis of variance (ANOVA) and Welch test. According to the results obtained the psychological empowerment ranking of the undergraduate music students in the study vary across the age, department, class, encouragement of the educational environment. Goal-oriented pathway ranking of the undergraduate music students in the study vary across the department, instrument, encouragement of the educational environment

Keywords: Music, music education, employment hope, hope.

Toplumsal Mesaj. Birçok birey müziği meslek olarak seçmekte ve bu nedenle üniversitelerin farklı fakülte ve birimlerinde müziğin performans, teori, müzikoloji, öğretmenlik gibi çeşitli alanlarında lisans düzeyinde eğitim almaktadırlar. Ancak meslek olarak seçtikleri bu eğitimleri alırken ileriye yönelik olarak kendilerine ve amaçlarına dair iş umudu düzeyleri bilinmemektedir. Bu çalışma sonunda bireylerin okudukları bölüm, sınıf ve eğitim ortamının iş umudu düzeylerini etkilediği ve buna ek olarak kendilerine ilişkin inançlarına yönelik olarak yaşın; amaçlarına ilişkin olarak bireysel çalgılarının belirleyici olduğu ortaya çıkmıştır.

Public Interest Statement. Many individuals choose music as a profession. For this reason they study in different fields of music such as performance, theory, musicology and teaching in different faculties of universities at undergraduate level. The purpose of this study is to examine the employment hope levels of the undergraduate music students. The study includes the results of the psychological empowerment and goal-oriented pathway.

* Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü, nkupana@sakarya.edu.tr.

1. GİRİŞ

Umut, olacağı düşünülen şeyin gerçekleşmesinin önceden kurulan hayali ve amaçlanan belli bir yaşam başarısının gerçekliğe kavuşmasının beklentisidir. Kişinin yaptıklarını anlamlandıran, onun harekete geçmesini ve didinmesini sürekli kılan temel dürtü umuttur (Navaro, 2014). Hefferon ve Boniwell'e (2014) göre umut ulaşılabilir ve önemli amaçlar için mücadele etmenin enerjisidir. Varoluşsal bir kategori olarak umut, ancak disiplinlerarası değerlendirmeler ve düşüncülerle köklü bir şekilde kavranabilir; psikopatolojik, teolojik, felsefi ve edebi disiplinlerin hepsi birden umudun özüne, rasyonel her katı kısıtlamayı aşan umudun sonsuz anlam ufuklarına yaklaşmamızı sağlamaktadır (Borgna, 2015).

Umut; engellere rağmen arzulanan hedefler için gidilecek yolları planlama becerisi ve bu yolları kullanma motivasyonu veya girişimi olmak üzere iki ana bileşen içerir. Bu iki bileşenin toplamı umuttur (Carr, 2016). Umudun ilk ögesi hedef belirlemedir. Bu hedeflerin ulaşılabilir olması, değişikliklere açık olması ve gerçekleşebilmesinin biraz belirsizlik içermesi önem taşımaktadır. Umut dolu hedefler; a. İstenen sonuca yönelik olanlar, b. Olumsuz sonuçları önleyici olanlar, c. Var olan durumu sürdürmeye yönelik olanlar, d. Var olan durumu daha iyi hale getirmeye yönelik olanlar olmak üzere dört türde olabilir (Korkut-Owen, 2016).

Umudun birbiriyle ilişkili diğer bileşenleri hedefe yönelik güdülenme ve hedefe ulaşma yollarıdır (Korkut-Owen, 2016). Umut, hedeflere ulaşma noktasında belirleyici olmak (eylemlilik) ve pek çok yolun olabileceğini düşünmek olarak tanımlanmaktadır. Eylemlilik, bireyin bir hedef doğrultusunda belli bir yolda hareket etmeye başlaması ve devam etmesidir. Eylemliliğe yönelik düşünceler bireyleri motive etmektedir. Yollara yönelik düşünceler ise bireyin hedefine ulaşabilme yollarını belirlemeye yönelik algılanan yeterliliğidir (Snyder, 2002; akt. Hefferon & Boniwell, 2014, s. 108) Hedeflerimizi başaracağımızdan emin olduğumuz zaman umuda gerek duymayız. Başaramayacağımızı kesinlikle bildiğimizde ise umutsuzluğa düşeriz. Buna göre pozitif ve negatif duygular, hedef odaklı umutlu veya umutsuz düşüncenin yan ürünüdür (Carr, 2016). Snyder'in (2000) umut teorisine göre değerli bir hedefin olduğu herhangi bir durumda umut içeren hedef odaklı davranış aşağıdaki unsurların etkileşimleriyle belirlenir:

- Hedefin veya sonucun değer verilme derecesi
- Hedefe giden olası yollar hakkındaki düşünceler ve sonuca veya hedefe ulaşmada bunların ne kadar etkili olacağı
- Kişisel aracılık ve kişinin hedeflere giden yolları izleme yönünden ne kadar etkin olacağı ile ilgili düşünceleri.

Umut düzeyi yüksek olan kişiler, ulaşabilecekleri zorluk düzeyleri yüksek amaçlar belirlerler. Amaçları, alt amaçlara bölerek gerçekleştirmeye çalışırlar (Hefferon & Boniwell, 2014). Bu kişiler hayatlarında yaşadıkları zorluklara uyum sağlayacak ve sıkıntıyla başa çıkabilecek inançlar edinmişlerdir. "Yapabilirim, vazgeçmiyorum" gibi ifadeler içeren pozitif içsel diyalogu devam ettirirler. Başarısızlık yerine başarıya odaklanırlar. Değer verilen hedeflerin önüne çıkan engeller karşısında daha az sayıda ve yoğunlukta negatif duygu deneyimlerler. Engellerle karşılaştıklarında hedeflerine ulaşmak için yaratıcı bir şekilde alternatif yollar oluştururlar veya esnek bir biçimde daha ulaşılabilir başka yollar seçerler. Yaşamlarındaki büyük muğlak problemleri küçük ve açık bir şekilde tanımlama ve yönetilebilir sorunlara ayırma eğilimi gösterirler. Umut seviyeleri düşük olan insanlar ise aşılmaz bariyerlerle karşılaştıklarında duyguları umuttan öfkeye ve umutsuzluktan kayıtsızlığa doğru gider (Carr, 2016).

Tarhan ve Bacanlı (2016) tarafından yürütülen çalışmada üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre umudun geleceğe dönük olumlu beklentiler içerdiği, hayata anlam kattığı, gerçekleşme olasılığı olan amaçlar belirlemenin önemli olduğu, umut etmenin pasif bir bekleyiş olmadığı, amaçlara ulaşmak için mutlaka çaba göstermek gerektiği, özellikle de zorluklar karşısında bireyin kendine güvenerek bu çabasını devam ettirmesinin önemli görüldüğü tespit edilmiştir. Umut düzeyinin yüksek olması sağlık, psikolojik uyum ve kişilerarası ilişki alanında daha iyi uyum sağlamaya ilişkilidir (Rand ve Cheavens, 2009). Umut kişilik özellikleri yüksek olan kişiler, sosyal destek ağları

kurmak ve bunları devam ettirmek konusunda başarılı olup yüksek derecede algısal sosyal destek bildirmektedirler (Carr, 2016). Umut düzeyi yüksek olan bireylerde öne çıkan özellikler kararlı, mantıklı, sakin, sorumluluk sahibi, kendini değerlendiren ve geliştirmeye çalışan, planlı, neşeli ve sosyal olmak gibi niteliklerdir (Tarhanlı ve Bacanlı, 2016).

Sosyolojik, psikolojik ve felsefi araştırmalar, insanın, insan olmanın şartlarını yerine getirecek şekilde var olmasının başlıca koşulunu, üretici, böylece kendi varlığını doğrulayan, bir bakıma haklı çıkartan, değer yaratan bir çalışma içinde olması gerektiğini doğrulamaktadır. İnsan çalışmazsa, eserler yaratamaz; böylece kendisini insan olarak var eden ve gelişmesini sağlayan koşulların oluşmasını önler; bir anlamda insan olarak var olmayı bırakır. İşsiz yaşam, insanın psikolojik, fiziksel, toplumsal ve felsefi varlığında çeşitli hasarlara yol açar. İnsan, geleceğinin olumlu koşullarını hazırlamak için olabileceklerinden önce görmeye çalışır; görebildiği kadarıyla da yakın geleceğini kendi umutları, istekleri doğrultusunda şekillendirmek ister (Navaro, 2014).

Pozitif psikolojinin temel bileşenlerinden umut ve iyimserlik, yaşam doyumunun önemli belirleyicilerindedir (Soyer ve Satan, 2015). Konuyla ilgili yüzden fazla çalışmanın meta analizinde işsiz bireylerin psikolojik ve fiziksel iyi oluşlarının çalışan bireylere göre düşük olduğu saptanmıştır (McKee-Ryan ve diğerleri, 2005). Ayrıca çalışma ve mutluluk arasında bir ilişki vardır; çalışan insanlar işsizlere göre daha fazla mutluyken, profesyonel ve kalifiye işlerdeki insanlar vasıfsız iş yapanlara oranla daha mutludur (Argyle, 2001). Buna göre iş -çalışma ve üretme- faktörünün sağlıklı ve mutlu bir yaşam için gerekli olduğu söylenebilir. Kişinin kariyer gelişimini yerine getirmesini, kariyeriyle ilgili davranış ve deneyimlerini etkileyebilecek faktörlerden biri de umuttur. Kariyer gelişiminin yaşam boyu sürmesinden dolayı bölüm, iş alanı seçimi gibi kariyer kararı aşamalarında bireyin umutlu ve umutsuz olma durumu önemli rol oynamaktadır (Kepir-Savoly, 2016).

Umuda benzer olarak iş umudu iki boyutlu bir yapıya sahiptir: Psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yol. İş umudunun ilk boyutu olan psikolojik güçlendirme, bireyin özsaygı ve öz yeterlilik bağlamında yeteneklerine ilişkin inancını ifade eder. İş umudunun ikinci boyutu olan amaç yönelimli yol, amaca ulaşabilmek için sahip olunan imkânlar anlamına gelmektedir. Kişilerde işe ilişkin öz yeterlilik inancı ve amaçlarına ulaştıracak yollar birleşince iş umudu kavramı ortaya çıkmaktadır (Akın ve diğerleri, 2013). Psikolojik güçlendirme boyutu, kişinin amaçlarına ulaşabileceğine dair karar vermesi ve bunun için planlar yapmasını kapsar. Amaç yönelimli yol boyutu ise, kişinin önceki yaşantılarına bağlı olarak yeni amaçlar belirlediğinde bunlara ulaşmak için istek ve amaçlara ulaşmasını sağlayacak yollar bulabileceğine dair güven duymasını kapsamaktadır (Kepir-Savoly, 2016).

Umut, kişinin kariyer gelişim görevlerini yerine getirmesini, kariyeriyle ilgili davranış ve deneyimlerini etkileyebilecek faktörlerden biri olarak görülmektedir. Son yıllarda umudun, özellikle dinamik ve belirsiz koşulları olan kariyer ortamlarında kariyer uyumu, psikolojik sağlamlık, umut ve iyimser tutumlara ilişkin olan ihtiyaçların fazlasıyla talep edildiği vurgulanmaktadır (Kepir-Savoly, 2016).

Alver, Dilekman ve Ada (2010) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtileri; mutluluk algıları, beklentilerini gerçekleştirme algıları ve gelecekte umutlu olma algılarına göre incelenmiştir. Çalışmada kendilerini umutlu algılayanların, kendilerini kısmen umutlu ve umutsuz algılayanlara göre psikolojik sorunlarının daha az olduğu ve gelecekte kısmen umutlu algılayanların umutsuz algılayanlardan daha az psikolojik sorular yaşadığı sonucuna varılmıştır. Üniversite öğrencilerinin benlik saygı düzeylerinin incelendiği bir çalışmada gelecekte umutlu olan öğrencilerin, umutlu olmayanlara göre benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada gelecekte umutlu olmanın bireyin kendisiyle ilgili duygu ve düşüncelerinde olumlu yönde bir değişim yaratabileceğine vurgu yapılmıştır (Öner Altıok, Ek ve Koruklu, 2010). Cenkseven Önder ve Mukba (2015) tarafından yapılan çalışmada bireylerin algıladıkları umut ve psikolojik iyi olma düzeyleri arasındaki ilişkide yaşam amaçlarının kısmi aracı rol oynadığı, yaşam amaçlarının bu ilişkide düzenleyici rolü olmadığı; öğrencilerin yaşam amaçları

düzeyi arttıkça umut düzeylerinin psikolojik iyi olma düzeylerini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Muyan ve Demir (2015) tarafından yapılan çalışmada umudun erteleme ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide aracı rolü üstlendiği sonucuna varılmıştır. Buna göre bireyler erteleme davranışlarında bulunsalar bile eğer bu durumu değiştirebilecek, hedeflerine ulaşabilecek bir motivasyona ve hedeflerine ulaşmak için çözüm yolları üretme gücüne sahiplerse yaşamdan aldıkları doyumu koruyabilecekleri belirtilmiştir.

1.1 Problem

Türkiye’de müzik alanını meslek olarak seçen bireyler konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, sanat ve tasarım fakülteleri ile eğitim fakültelerinde lisans düzeyinde çeşitli bölümlerde eğitim almaktadırlar. Kendi seçimleri doğrultusunda bu okulların açtığı özel yetenek sınavlarına girip başarılı olan öğrenciler mesleki müzik eğitimi hayatlarına giriş yapmaktadırlar. Bu süreçte farklı mesleki hedeflere, bu hedeflere ilişkin inançlara ve motivasyon düzeylerine sahip olabilmektedirler. Ancak bu öğrencilerin iş umudu düzeyleri bilinmemektedir. Alanyazın incelendiğinde müzik öğrencilerinin işe yönelme, iş bulma, işe ilişkin inanç ve amaçlar, iş umudu düzeylerine yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmada mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeylerinin belirlenmesi ve iş umudu düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın problemini mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin iş umudu düzeylerinin bilinmemesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerinin iş umudu düzeyleri yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
2. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerinin iş umudu düzeyleri öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerinin iş umudu düzeyleri öğrenimini gördükleri bireysel çalgı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerinin iş umudu düzeyleri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
5. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerinin iş umudu düzeyleri eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışma tarama modelinin kullanıldığı betimsel nitelikli bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005).

2.1 Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de lisans düzeyinde mesleki müzik öğrenimi gören 791 öğrenci oluşturmaktadır; aşağıdaki kurumlarda öğrenimini sürdüren bu öğrencilere uygun örnekleme türüyle ulaşılmıştır:

- Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/Zonguldak
- Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/Diyarbakır
- Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/Elazığ
- Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı/Ankara
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/Trabzon
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/İstanbul

- Niğde Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı/Niğde
- Okan Üniversitesi Konservatuarı/İstanbul
- Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı/Sakarya
- Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü/Kayseri
- Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü/Kırıkkale
- Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü/Kocaeli
- Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü/İstanbul
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü/Nevşehir
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı/Trabzon
- Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı/İstanbul
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı/Konya
- Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı/Edirne

Çalışma grubunun %32.6'sı 18-20 yaş grubu, %40'ı 21-23 yaş grubu, %13, 9'u 24-26 yaş grubu, %7.2'si 27-29 yaş grubu, %6.3'ü ise 30 ve üzeri yaş grubundadır. Çalışma grubunun %30.4'ü Müzik Eğitimi, %18.4'ü Müzik, %13.1'i Temel Bilimler, %9.8'i Müzik ve Sahne Sanatları, %7.7'si Türk Müziği, %6.6'sı Müzikoloji, %5.1'i Ses Eğitimi, %4.3'ü Türk Halk Oyunları, %2.4'ü Sahne Sanatları, %2.1'i Çalgı Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmektedir. %26.8'i 1. sınıf, %25.9'u 2. sınıf, %26.1'i 3. sınıf, %21.2'si ise 4. sınıf ve üzerinde öğrenim görmektedir. Çalışma grubunun bireysel çalgılarının dağılımı ise şu şekildedir: %21,3 keman, %16.3 bağlama, %9.2 gitar, %9.1 flüt, %8 ud, %4.3 kanun, %4.3 klarnet, %6.4 viyolonsel, %5.2 şan, %3 viyola, %2.9 piyano, %2.4 ney, %2.1 tanbur, %1.1 klasik kemençe, %1.1 kaval, %1 mey, %0.9 kontrbas, %0.8 kabak kemane, %0.3 trompet, %0.3 tar. Çalışma grubunun %9.7'si içinde bulunduğu eğitim ortamının çalışmaya her zaman teşvik ettiğini, %27.1'i çoğu zaman teşvik ettiğini, %30.7'si bazen teşvik ettiğini, %22.1'i nadiren teşvik ettiğini, %10.4'ü ise hiçbir zaman teşvik etmediğini belirtmişlerdir.

2.2 Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan ilki mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin kişisel bilgilerini belirleme amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formudur. Bu formda öğrencilerin yaş, müzik öğrenimini sürdürdükleri okul, bölüm, sınıf, bireysel çalgı ve eğitim ortamının çalışmaya ne düzeyde teşvik ettiğine dair değişkenlere ilişkin sorulara yer verilmiştir. Araştırmada öğrencilerin iş umudu düzeylerine ilişkin verilerin toplanması amacıyla "İş Umudu Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek Hong, Polanin ve Pigott (2012) tarafından geliştirilmiş ve Akın, Hamedoğlu, Kaya ve Sarıçam (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Orijinal ölçek 14 maddeden ve iki alt ölçekten oluşmaktadır: Psikolojik güçlendirme (4 madde) ve amaç yönelimli yol (10 madde). Ölçek, yetişkin bireylerin iş umudu düzeylerini belirlemeye yönelik geliştirilmiş olup bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayalı olan bir ölçme aracıdır. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayıları ölçeğin bütünü için .921; psikolojik güçlendirme alt boyutu için .81, amaç yönelimli yol boyutu için .90 olarak bulunmuştur.

2.3 Veri Toplama Yöntemi

Çalışma grubundan veri elde edebilmek amacıyla ilgili eğitim kurumlarından veri toplama aracını uygulamak için gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama araçları İstanbul ve Sakarya'daki kurumlarda araştırmacı tarafından uygulanmış; diğer kurumlarda uygulanmak üzere ise posta yoluyla

gönderilmiş, yetkili öğretim elemanları tarafından uygulandıktan sonra posta aracılığıyla araştırmacıya ulaştırılmıştır.

2.4 Verilerin Analizi

Verilerin analizinde bağımsız değişken düzeyi ikiden fazla olan değişkenlere ilişkin farkların önem kontrolü, varyansların homojenliği durumunda Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile, varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Welch testi ile belirlenmiştir. Varyansların homojen olup olmadığı ise Levene istatistiği ile belirlenmiştir. Tek yönlü varyans analizi sonucunun önemli bulunduğu durumlarda farkın hangi ortalamalar arasındaki farklardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Varyansların homojen olmadığı durumlarda Welch testi kullanıldığı zaman ikili karşılaştırmalar için Tamhane's T2 testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmının alt problemlerine ilişkin bulgular, ölçekten elde edilen veriler doğrultusunda tablolar halinde verilmiştir.

3.1 Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmada yaş değişkeni 18-20, 21-23, 24-26, 27-29, 30 ve üzeri yaş aralıklarında olmak üzere beş kategoride ele alınmıştır. Yaş değişkenine göre varyansların eşitliğinin sinandığı Levene testi sonucunda; psikolojik güçlendirme $F(4,787)=0,026$, $p<.05$ bulgusu ile verilerin homojen olmadığı sonucuna varılmış ve Welch testi yapılmıştır. Amaç yönelimli yol $F(4,787)=0,078$, $p>.05$ bulgusu ile verilerin homojen olduğu sonucuna varılmış ve ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 1. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Psikolojik Güçlendirme Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

	Statistic	df1	df2	p	Anlamlı Fark
Psikolojik Güçlendirme Welch	5.372	4	787	.000	27-29 → 18-20, 21-23

Tablo 1'de mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde psikolojik güçlendirme puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$F_{(4-787)}=5.372$, $p<.05$]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tamhane's T2 testinin sonuçlarına göre, 27-29 yaş aralığındaki öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanlarının ($X=36.59$), 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin puanlarına ($X=34.07$) ve 21-23 yaş aralığındaki öğrencilerin puanlarına ($X=34.75$) göre daha olumlu olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Amaç Yönelimli Yol Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1130.125	4	282.531	.850	.498
Gruplariçi	261742.419	787	332.582		
Toplam	262872.544	791			

Tablo 2'de mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde amaç yönelimli yol puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir [$F(4-787)=.850$, $p>.05$].

3.2 Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmada bölüm değişkeni Müzik Eğitimi, Müzik, Temel Bilimler, Müzikoloji, Müzik ve Sahne Sanatları, Sahne Sanatları, Türk Müziği, Ses Eğitimi, Türk Halk Oyunları, Çalgı Eğitimi olmak üzere on kategoride ele alınmıştır. Bölüm değişkenine göre varyansların eşitliğinin sınındığı Levene testi sonucunda; psikolojik güçlendirme $F(9,782)=0,000$, $p<.05$ ve amaç yönelimli yol $F(9,782)=0.001$, $p<.05$ bulguları ile verilerin homojen olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle ANOVA testi yerine Welch testi yapılarak farklılığın anlamlı olup olmadığına bakılmıştır.

Tablo 3. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Puanlarının Bölüm Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

		Statistic	df1	df2	p	Anlamlı Fark
Psikolojik Güçlendirme	Welch	3.689	9	782	.000	Türk Müziği → Müzik, Temel Bilimler, Müzikoloji, Ses Eğitimi, Türk Halk Oyunları
Amaç Yönelimli Yol	Welch	3.072	9	782	.002	Müzik Eğitimi → Ses Eğitimi

Welch testine göre, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(9-782)}=3.689$, $p<.05$]. Aynı şekilde, iş umudu ölçeğinde amaç yönelimli yol puanları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(9-782)}=3.072$, $p<.05$]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonuçlarına göre, Müzik ($X=35.29$), Temel Bilimler ($X=35.25$), Müzikoloji ($X=35.71$), Ses Eğitimi ($X=36.97$) ve Türk Halk Oyunları ($X=36.76$) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanlarının Türk Müziği ($X=31.31$) bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Amaç yönelimli yol puanlarının hangi gruplar arasında farklılık olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonuçlarına göre ise, Ses Eğitimi ($X=126.65$) bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanlarının, Müzik Eğitimi ($X=118.55$) bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanlarından yüksek olduğu görülmektedir.

3.3 Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin Öğrenimini Gördükleri Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmada bireysel çalgı değişkeni keman, viyolonsel, bağlama, viyola, şan, gitar, flüt, ud, kanun, klarinet, kontrabas, piyano, ney, trompet, mey, kabak kemane, kaval, tanbur, klasik kemençe, tar olmak üzere yirmi kategoride ele alınmıştır. Bireysel çalgı değişkenine göre varyansların eşitliğinin sınındığı Levene testi sonucunda; psikolojik güçlendirme $F(19,772)=0.050$, $p=.05$, amaç yönelimli yol $F(19,772)=0.097$, $p>.05$ bulguları ile verilerin homojen olduğu sonucuna varılmış ve ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 4. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Psikolojik Güçlendirme Puanlarının Çalgı Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	793.543	19	41.765	1.374	.131
Gruplariçi	23468.230	772	30.399		
Toplam	24261.773	791			

Tablo 5'te mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde psikolojik güçlendirme puanları çalgı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(19-772)}=1.374, p>.05$].

Tablo 5. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Amaç Yönelimli Yol Puanlarının Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	10009.808	19	526.832	1.608	.048
Gruplarıçi	252862.736	772	327.542		
Toplam	262872.544	791			

Tablo 6'da mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde amaç yönelimli yol puanları bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(19-772)}=1.608, p<.05$].

3.4 Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Sınıf değişkenine göre varyansların eşitliğinin sınıandığı Levene testi sonucunda; psikolojik güçlendirme $F(4.787)=0.001, p<.05$, amaç yönelimli yol $F(4.787)=0.028, p<.05$ bulguları ile verilerin homojen olmadığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen verilere göre Welch testi yapılarak farklılığın anlamlı olup olmadığına bakılmıştır.

Tablo 6. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

		Statistic ^a	df1	df2	p
Psikolojik Güçlendirme	Welch	3.201	4	787	.014
Amaç Yönelimli Yol	Welch	1.682	4	787	.156

Welch testine göre, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F(4-787)=3.201, p<.05$], iş umudu ölçeğinde amaç yönelimli yol puanları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F(4-787)=1.682, p>.05$]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonuçlarına göre, dördüncü sınıf öğrencilerinin ($X=35.92$) psikolojik güçlendirme puanları, birinci sınıf öğrencilerinden ($X=33.97$) yüksek değerde bulunmuştur.

3.5 Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Umudu Düzeylerinin Eğitim Ortamının Çalışmaya Teşvik Ediciliği Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmada eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkeni hiçbir zaman, nadiren, bazen, çoğu zaman, her zaman olmak üzere beş kategoride ele alınmıştır. Eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenine göre varyansların eşitliğinin sınıandığı Levene testi sonucunda; psikolojik güçlendirme $F(4.787)=0.082, p>.05$, amaç yönelimli yol $F(4.787)=0.001, p<.05$ bulguları ile verilerin amaç yönelimli yol analizinde homojen olmadığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen verilere göre, psikolojik güçlendirme puanlarının anlamlı dağılımı nedeniyle ANOVA testi yapılmış, amaç yönelimli yol puanlarının homojen olmaması nedeniyle de Welch testi yapılmıştır.

Tablo 7. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Psikolojik Güçlendirme Puanlarının Eğitim Ortamının Çalışmaya Teşvik Ediciliği Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	352.479	4	88.120	2.901	.021	Nadiren- Herzaman
Gruplarıçi	23909.293	787	30.380			
Toplam	24261.773	791				

Tablo 9'da mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde psikolojik güçlendirme puanları eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(4-787)}=2.901$ $p<.05$]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, her zaman teşvik edilen öğrencilerin ($X=36.6494$) psikolojik güçlendirme puanları nadiren teşvik edilen öğrencilerin ($X=34.1829$) puanından daha yüksektir.

Tablo 8. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Amaç Yönelimli Yol Puanlarının Eğitim Ortamının Çalışmaya Teşvik Ediciliği Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

		Statistic ^a	df1	df2	p	Anlamlı Fark
Amaç Yönelimli Yol	Welch	9.126	4	787	.000	Her zaman → Hiçbir zaman, Nadiren Çoğu zaman → Hiçbir zaman, Nadiren

Tablo 8'de mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu ölçeğinde amaç yönelimli yol puanları eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(4-787)}=9.126$ $p<.05$]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonuçlarına göre, çoğu zaman ($X=122.94$) ve her zaman ($X=127.37$) teşvik edilen öğrencilerin hiçbir zaman ($X=115.23$) teşvik edilmeyen ve nadiren ($X=116.31$) teşvik edilen öğrencilere göre amaç yönelimli yol puanları yüksektir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeylerinin belirlenmesi ve iş umudu düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde işe ve geleceğe ilişkin umut ve umutsuzluk konularını ele alan çeşitli çalışmalar gerçekleştirildiği görülmüştür. Çalışmada elde edilen sonuçların konuyla ilgili olarak çeşitli alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencileri ve mesleki müzik eğitimi alan lise ve konservatuvar öğrencilerine ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarıyla birlikte verilmesi uygun görülmüştür. Çalışma sonunda önerilere yer verilmiştir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeyleri yaş değişkenine göre incelendiğinde; psikolojik güçlendirme puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği; 27-29 yaş aralığındaki öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanlarının 18-20 ve 21-23 yaş aralığındaki öğrencilerin puanlarına göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Bunun nedeni müzik öğrencilerinin yaşları ilerledikçe işe ilişkin özsaygı ve özyeterlilik düzeylerinin artmasından dolayı olabilir. Amaç yönelimli yol puanlarının ise yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Müzik bölümü lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelendiği çalışmada benzer bir sonuç elde edilmiştir; umut alt boyutlarına ait düzeylerin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür (Aras, 2011). Dereli ve Kabataş (2009) ve Gür, Koçak ve Alakoç Pirpir (2014) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir; her iki araştırmada da yaş değişkeni ile umutsuzluk puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar araştırmanın amaç yönelimli yol puanlarının yaş değişkeni açısından sonuçları ile benzerlik göstermekte; psikolojik güçlendirme yaş değişkeni açısından sonuçları ile farklılık göstermektedir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeyleri bölüm değişkenine göre incelendiğinde; psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yol puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Müzik, Temel Bilimler, Müzikoloji, Ses Eğitimi ve Halk Oyunları bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik güçlendirme puanlarının Türk Müziği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum Türk Müziği bölümlerinde öğrenim

gören öğrencilerin özsaygı ve özyeterlilik bağlamında yeteneklerine ilişkin inançlarının diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden daha düşük düzeyde olması ve hedeflerine ulaşabilmek için sahip oldukları imkanları daha kısıtlı algılamalarından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca Ses Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin amaç yönelimli yol puanlarının Müzik Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum Ses Eğitimi bölümü öğrencilerinin işe dair hedef ve amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak yollar bulabileceklerine dair güvenlerinin daha yüksek düzeyde olmasından kaynaklanıyor olabilir (Kepir-Savoly, 2016).

Aktaş ve Alpay (2015), Aydın, Erdoğan, Yurdakul ve Eker (2013) ve Dereli ve Kabataş (2009) tarafından yapılan araştırmalarda bölüm değişkeni açısından eldeki araştırma ile farklı sonuçlar elde edilmiştir; yüksekokul öğrencilerinin bölüm değişkeni ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Ancak üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelendiği bir çalışmada bölüm değişkeni ile iş bulmaya ilişkin umutsuzluk değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Üstün ve diğerleri, 2014). Bu sonuç araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Kariyer gelişiminin yaşam boyu sürmesinden dolayı iş umudu, lise türü, bölüm ve iş alanı seçimi gibi kariyer kararı verme aşamasında olan ergen ve yetişkin tüm bireyler içindir (Kepir, Salovy, 2016). Güzel Sanatlar Liseleri ile diğer lise türlerine göre öğrencilerin gelecek beklentisi düzeylerinin karşılaştırıldığı bir çalışmada okul türüne göre ergenlerin gelecek beklentileri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yaşları 15-19 arasında değişen Ticaret, Anadolu, Öğretmen, Endüstri Meslek, Kız Meslek, Güzel Sanatlar, Spor, Tarım, Sağlık, Turizm ve Otelcilik, İmam Hatip Liselerinin 1, 2., 3. ve 4 sınıflarından 926 öğrenci ile yürütülen bu araştırmanın sonucuna göre en yüksek gelecek beklentisine sahip okul türü Spor Lisesi iken en düşük gelecek beklentisine sahip okul türü ise Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'dür (Uluçay, Özpolat, İşgör ve Taşkesen, 2014). Bu araştırma sonucuna göre Lise Müzik Bölümü öğrencilerinin düşük gelecek beklentisine sahip olmasının üniversite düzeyindeki Müzik Bölümü öğrencilerinin iş umuduna dair düzeyleriyle elde edilen sonuçlarla paralellik gösterdiği ve ayrıca müzik alanında iş umudu üzerinde bölümün belirleyici olduğu söylenebilir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeyleri bireysel çalgı değişkenine göre incelendiğinde; amaç yönelimli yol puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği, psikolojik güçlendirme puanlarının ise anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Aras (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada müzik bölümü lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuçlar eldeki araştırmanın sonuçlarıyla psikolojik güçlendirme boyutu açısından benzerlik göstermekte; amaç yönelimli yol boyutu açısından ise farklılık göstermektedir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeyleri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre incelendiğinde; psikolojik güçlendirme puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür; 4. sınıf öğrencilerinin psikolojik güçlendirme puanları 1. sınıf öğrencilerinininkinden daha yüksektir. Amaç yönelimli yol puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Gençay (2009) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin umutsuzluk ve yaşam doyumu düzeyleri incelenmiş ve sınıf değişkeni ile umutsuzluk arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sonuç araştırmanın psikolojik güçlendirme boyutuna ilişkin sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Aras (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise müzik bölümü lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuç araştırmanın amaç yönelimli yol boyutuna ilişkin sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeyleri eğitim ortamının çalışmaya teşvik ediciliği değişkenine göre incelendiğinde; psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yol puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Eğitim ortamının çalışmaya teşvik ettiğini belirten öğrencilerin iş umudu düzeyleri, teşvik edilmeyen öğrencilere göre her iki boyutta da daha yüksektir. Bu sonuç Yılmaz ve Dursun (2014) tarafından yapılan araştırmanın sonucuyla benzerlik

göstermektedir. Bu çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin, yüksekokuldaki başarı durumlarına ilişkin algıları ile almakta oldukları eğitimden memnun olup olmamalarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin işe dair hedeflerine ulaşmada buldukları eğitim ortamının rolü olduğunu göstermektedir.

Amaç odaklı düşünmenin öğretildiği umut müdahale programıyla kişilerin umut, yaşam doyumu ve özsaygı düzeylerinin artırıldığı bilinmektedir. Umudun artırılmasıyla kişisel ve sosyal iyi oluş, kariyer gelişimi ve akademik başarı alanlarında iyileşmeler sağlanmaktadır (Kepir-Savoly, 2016). Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin iş umudu düzeylerinin artırılmasında bunun gibi psikolojik ve eğitsel çalışmalardan yararlanılabilir. Bireysel ve toplu müzikal performans sergileme, teorik ve uygulamalı çalışmalar yapma olanağı gerektiren müzik eğitiminde öğrenme ortamının teşvik ediciliği önemli bir konudur. Bölüm, bireysel çalgı, sınıf ve eğitim ortamına ilişkin elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin iş umudunun geliştirilmesine yönelik olarak ilk sınıftan itibaren bölümlerinde eğitim, seminer gibi etkinlikler düzenlenmesi, bu etkinliklerde müziğe ilişkin iş ve çalışma alanları konusunda öğrencilere bilgi verilmesi, müzik alanının farklı kollarındaki profesyonellerle akademik buluşma ve tartışma ortamlarının sağlanması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akın, A., Hamedoğlu, M. A., Kaya, Ç. ve Sariçam, H. (2013). Turkish version of the Employment Hope Scale: The validity and reliability study. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 11(4), 56-68.
- Aktağ, I. ve Alpay, D. D. (2015). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 15-24.
- Alver, B., Dilekman, M. ve Ada, Ş. (2010) Üniversite öğrencilerinin bazı öznel algılamalarına göre psikolojik belirtileri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(33), 13-23.
- Aras, A. (2011). Müzik bölümü lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 509-524.
- Argyle, M. (2001). *The psychology of happiness* (2nd edition). London: Routledge.
- Aydın, M, Erdoğan, S., Yurdakul, M. ve Eker, A. (2013). Sağlık yüksekokulu ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 4(1), 1-6.
- Borgna, E. (2015). *Bekleyiş ve umut* (M. M. Çilingiroğlu, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (3. basım). Ankara: PegemA.
- Carr, A. (2016). *Pozitif psikoloji* (Ü. Şendilek, Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- Cenkseven Önder, F. ve Mukba, G. (2015). Üniversite öğrencilerinde umut ve psikolojik iyi olma arasındaki ilişkide yaşam amacının aracı ve düzenleyici rolünün incelenmesi. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özeti Kitabı (s. 1085-1089). Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Dereli, F. ve Kabataş, S. (2009). Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 26, 31-36.
- Gençay, S. (2009). Beden eğitimi öğretmen adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 380-388.
- Gür, Ç., Koçak, N. ve Alakoç Pirpir, D. (2014) Meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 3(4), 10-23.
- Hefferon, K. ve Boniwell, I. (2014). *Pozitif psikoloji* (T. Doğan, Çev.). Ankara: Nobel.

- Hong, P. Y. P., Polanin, J. R. ve Pigott, T. D. (2012). Validation of the Employment Hope Scale: Measuring psychological self-sufficiency among low-income jobseekers. *Research on Social Work Practise*, 22(3), 323-332. doi: 10.1177/1049731511435952
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (15. basım). Ankara: Nobel.
- Kepir-Savoly, D. D. (2016). Umut ve kariyer olgunluğu. A. Demirli Yıldız (Ed.), *Pozitif psikoloji bağlamında umut* (s.287-304). Ankara: Nobel.
- Korkut-Owen, F. (2016). Psikolojik danışma sürecinde umutsuzluk yerine umudu kullanma. A. Demirli Yıldız (Ed.), *Pozitif psikoloji bağlamında umut* (s.3-39). Ankara: Nobel.
- McKee-Ryan, F., Song, Z., Wanberg, C. R. ve Kinicki, A. J. (2005). Psychological and physical well-being during unemployment. A meta-analytic study. *Journal of Applied Psychology*, 90, 53-76.
- Muyan, M. ve Demir, A. (2015). Erteleme ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkide umudun aracı rolü. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özeti Kitabı (s. 55-57). Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Navaro, D. (2014). *Kariyer ve varoluş: Bir benlik evrimi-Kavramlar olgular eylemler* (4. Baskı). Ankara: Elma.
- Öner Altıok, H., Ek, N, ve Koruklu, N. (2010). Üniversite öğrencilerinin benlik saygı düzeyi ile ilişkili bazı değişkenlerin incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 99-120.
- Rand, K. ve Cheavens, J. (2009). Hope theory. S. Lopez & C. R. Snyder (Ed.), *Oxford handbook of positive psychology* (2nd edition). New York: Oxford University Press.
- Snyder, C. R. (2000). *Handbook of hope*. Orlando FL: Academic Press.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows of the mind. *Psychological Inquiry*, 13, 249-275.
- Soyer, M. K. ve Satan, A. (2015). Genç yetişkinlerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak umut, dayanıklılık ve iyimserlik. 13. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özeti Kitabı* (s. 185-186). Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Tarhan, S. ve Bacanlı, H. (2016). İlkokuldan üniversiteye umut kavramının tanımlanması üzerine nitel bir çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 86-113. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.4c2s5m
- Uluçay, T., Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y. ve Taşkesen, O. (2014). Lise öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *NWSA-Education Sciences*, 9(2), 234-247. doi: 10.12739/NWSA.2014.9.2.1C0616
- Yılmaz, İ. A. ve Dursun, B. (2014) Genç bireylerin umutsuzluk düzeylerinin sosyo-demografik özellikleri ile ilişkisi: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 48-79. ISSN: 2147-8473

Extended Summary

Hope is one of the factors that can affect one's career development tasks and his career-related behavior and experience. Employment hope has a two-dimensional structure: psychological empowerment and goal-oriented pathway. Psychological empowerment, the first dimension of employment hope, refers to the belief of the individual in the context of self-esteem and self-sufficiency. The goal-oriented road, the second dimension of employment hope, means opportunities that are available to achieve. The employment hope concept emerges as a combination of self-efficacy beliefs about work and ways to reach their goals.

Many individuals choose music as a profession. For this reason they study in different fields of music such as performance, theory, musicology and teaching in different faculties of universities at undergraduate level. Individuals who choose music as a profession in Turkey are educated in conservatories, fine arts faculties, arts and design faculties and education faculties in various departments at undergraduate level. In the direction of their own choices, students enter the special aptitude exams of these schools and who pass the exams enter the professional music education life. In this process, they can have different professional aims, beliefs and motivation levels for these goals. However, the employment hope levels of these students is unknown. In the literature, there are not many studies about music students' attitudes towards job, job finding, job beliefs and aims, job hopes. This study is carried out to examine the employment hope levels of the undergraduate music students and to determine whether there is a meaningful difference between the employment hope levels in terms of different variables (age, department, instrument, class and encouragement of the educational environment).

Descriptive survey model was used in the study. The study was carried out with 791 undergraduate music students in Turkey during the 2015-2016 school year. The data was collected by using Personal Information Form and the Employment Hope Scale. Also, the statistical package of sciences, SPSS was used to analyze. One-way analysis of variance (ANOVA) and Welch tests were used in the study.

According to the results obtained, the psychological empowerment ranking of the undergraduate music students in the study vary across the age. The psychological empowerment scores of the students between the ages of 27-29 are more favorable than the scores of the students between 18-20 and 21-23 years of age. According to the results obtained, the psychological empowerment ranking of the undergraduate music students in the study vary across the department. The psychological empowerment scores of the students who study in the departments of Music, Basic Sciences, Musicology, Vocal Training and Turkish Folk Dances are higher than the scores of the students who study in the departments of Turkish Music. According to the results obtained, the psychological empowerment ranking of the undergraduate music students in the study vary across the class. The psychological empowerment scores of the 4th grade students are higher than 1st grade students. According to the results obtained, the psychological empowerment ranking of the undergraduate music students in the study vary across the encouragement of the educational environment. The psychological empowerment scores of the students who state that the educational environment is encouraging to work are higher than the scores of the students who state that the educational environment is not encouraging to work.

Goal-oriented pathway ranking of the undergraduate music students in the study vary across the department. The goal-oriented pathway scores of the students who study in the department of Vocal Training are higher than the scores of the students who study in the department of Music Education. Goal-oriented pathway ranking of the undergraduate music students in the study vary across instrument. Goal-oriented pathway ranking of the undergraduate music students in the study vary across encouragement of the educational environment. The goal-oriented pathway scores of the students who state that the educational environment is encouraging to work are higher than the scores of the students who state that the educational environment is not encouraging to work.

It is suggested that activities such as training and seminars should be organized from the beginning of the first semester for the development of the employment hope, information should be given to the students about the employment and employment areas related to music in these activities and academic meeting and discussion environments should be provided by the professionals in different branches of the music field.